

A 1748/välfärd

Behandlas i Utskottet för välfärd i Norden

Utskottet för välfärd i Nordens betänkande över

**Medlemsförslag
om harmonisering av lagstiftning gällande hbtqi-personer i Norden**

Förslag

Utskottet för välfärd i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att harmonisera sin lagstiftning gällande hbtqi-personers rättigheter (1)

att samkönade pars relationer och familjebildning erkänns i alla nordiska länder (2)

att korrigerings av kön ska baseras på självidentifikation (3)

Bakgrund

Nordisk grön vänsters medlemsförslag presenterades och debatterades vid Nordiska rådets session den 31 oktober 2017. I tillägg diskuterade utskottet förslaget på sitt möte i januari 2018.

De senaste årens utveckling i de nordiska länderna har inneburit att flera viktiga reformer för hbtqi¹-personer har genomförts, bland annat när det gäller äktenskapslagstiftning och adoptionsfrågor. Tyvärr finns det fortfarande områden där det märks skillnader mellan de nordiska ländernas lagstiftning och skillnaderna skapar i värsta fall gränshinder.

HBTIQ eller HBTQIA är förkortningar som står för homo-, bi-, trans-, inter- eller asexuell och queer är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner, intersexuella och personer med queera uttryck och identiteter. Dels handlar det om sexuell läggning, alltså vem man har förmågan att bli kär i eller attraherad av. Dels handlar det om hur man definierar och uttrycker sitt kön. Queer kan röra både sexuell läggning, könsidentitet, relationer och sexuell praktik men kan också vara ett uttryck för ett kritiskt förhållningssätt till rådande normer.

Ett exempel på gränshinder är Sveriges lagstiftning som inte automatiskt godkänner assisterad befruktning gjord i utlandet. Det har kommit fram fall där samkönade par behövt adoptera sina barn efter en flytt till Sverige. Samkönade pars relationer och

familjebildning bör erkännas i alla nordiska länder.

Nordiska rådet spelar en viktig roll när det gäller harmonisering av lagstiftningen för hbtq-personer. Inte minst inom diskrimineringsområdet finns det fortfarande oacceptabla skillnader.

Transpersoners rättigheter är ett annat område där de nordiska ländernas lagar skiljer sig från varandra. Translagen i Finland förutsätter fortfarande att man visar upp en medicinsk utredning som visar att man undergått sterilisering eller att man av annan orsak saknar fortplantningsförmåga för att få korrigera sitt kön.

Endast Norge och Danmark har lagar som möjliggör korrigering av juridiskt kön med självidentifikation som utgångspunkt. Norska medborgare är enligt norsk lag berättigade att själva avgöra sin könstillhörighet. Alla över 16 år kan söka själva medan barn och unga mellan 6 och 16 kan ansöka tillsammans med sin vårdnadshavare. I Danmark måste man i likhet med Finland ha fyllt 18 år och dessutom genomgå en reflektionsperiod på 6 månader efter att man ansökt om könskorrigering innan det genomförs.

Alla de nordiska länderna bör ha lagstiftning som baserar sig på mänskliga rättigheter och alla medborgare bör behandlas lika inför lagen, oberoende sexuell läggning eller könsidentitet.

Förslagets relevans i förhållande till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030

Förutom att avskaffa gränshinder i Norden avser förslaget att främja rättigheter för alla i ett mer inkluderande samhälle. Ser vi till de globala hållbarhetsmålen relaterar detta till mål 16 *Fredliga och inkluderande samhällen* och mer specifikt till delmål 16.9 *Senast 2030 tillhandahålla juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering*.

Utskottets synpunkter

Vid debatten i plenum om medlemsförslaget konstaterades att de nordiska länderna är ett föredöme i världen när det gäller rättigheter för hbtq-personer, och det är någonting som vi i Norden ska vara stolta över. Det handlar om lika rättigheter och lika möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Utanför Nordens gränser kan man se att på vissa håll går utvecklingen åt fel håll. I många länder är det förenat med stor fara att vara öppet homosexuell. På en del ställen är det till och med straffbart med döden. Därför är det särskilt viktigt att vi gemensamt i Norden står upp för hbtq-personers rättigheter både här hemma och ute i världen. Den konservativa gruppen och Nordisk grön vänster betonade båda vikten av att Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet i dialogen med olika samarbetspartners runt om i världen är en röst för HBTQ-personers rättigheter.

Även om vi har kommit långt i respektive nordiskt land tar förslaget upp ett antal frågor där våra lagstiftningar om rättigheter för hbtq-personer ser olika ut. Detta påverkar både individer och rörligheten mellan länderna. Medlemsförslaget lyfter fram flera viktiga områden där Norden skulle vinna på en harmonisering.

Det handlar om familjebildning, äktenskap och partnerskap och inte minst om barn och deras rättigheter när de föds med ett samkönat par som föräldrar. Då handlar det inte bara om rättigheter för de vuxna utan också om att skydda barnen. Utskottet noterade att en harmonisering av lagstiftningen gällande HBTQ-personers rättigheter inte får leda till inskränkning av redan etablerade rättigheter.

Stockholm, 24 januari 2018

Anna-Maja Henriksson (sv)

Karen J. Klint (S)

Ketil Kjenseth (V)

Lennart Axelsson (S)

Maria Stockhaus (M)

Nina Sandberg (A)

Ólafur Ísleifsson (Flf)

Rikard Larsson (S)

Steinunn Þóra Árnadóttir (VG)

Reservation till utskottets betänkande från Nordisk Frihet (NF)

Nordisk Frihet anser att frågan kring korrigering av kön behöver utredas vidare, då man riskerar att unga som korrigerar sitt kön utifrån självidentifikation ångrar sig längre fram. Nordisk frihet anser det ska vara upp till de nordiska länderna att lagstifta utan att harmonisera inom Norden vad gäller hbtq-personers rättigheter.

Nordisk frihet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att samkönade pars relationer och familjebildning erkänns i alla nordiska länder

Stockholm, 24 januari 2018

Dennis Dioukarev (SD)

Mika Raatikainen (saf)

Reservation till utskottets betänkande från Jenis av Rana (Mfl.)

Jenis av Rana (Mfl.), Færøerne, kan inte ställa sig bakom förslaget och föreslår att

Nordiska rådet inte går vidare med Medlemsförslag A 1748/välfärd om harmonisering av lagstiftning gällande hbtq-personers rättigheter i Norden.

Stockholm, 24 januari 2018

Jenis av Rana (Mfl.)